

Gatheka nr.1 Livets beruselse.

Der finnes mange ting i livet som er berusende, men iakttar vi livets natur, fristes vi til å tenke at det umulig kan finnes noe mere berusende enn vårt eget liv. Bekreftelsen på dette vil vi først og fremst finne hvis vi tenker på hva vi var i går, og sammenligner det med vårt forhold i dag. Gårdsdagens lykke eller ulykke, rikdom eller fattigdom er som en drøm for oss. Det er bare våre forhold i dag som har noen betydning. Dette liv i den stadige opp og nedgang, med sine ustanselige forandringer, løper som rennende vann og i forbindelse med dette rennende vann tenker så mennesket: "Jeg er dette vann." Men i virkeligheten vet han ikke selv hva han er. Hvis et menneske for eksempel går fra fattigdom til rikdom, og disse rikdommer tas fra ham, så beklager han seg. Han beklager seg fordi han ikke husker at før han fikk rikdommen var han fattig, og at det var fra fattigdommen han kom til rikdom. Iakttar vi et menneskes illusjoner i livet vil vi finne, at han på hvert enkelt utviklingstrinn hadde en spesiell illusjon. Undertiden lengtet han etter bestemte ting, til andre tider brydde han seg ikke om dem. Og hvis vi som tilskuere kunne iaktta vårt eget liv, ville vi finne at det ikke var noe annet enn en eneste beruselse. Det som engang ga oss tilfredsstillelse og vakte vår stolthet, det vil til andre tider føles ydmykende. Det som i sin tid gledet oss, vil en annen gang bedrøve oss. Det vi engang satte overordentlig pris på, det setter vi til andre tider aldeles ikke pris på. Legger vi merke til vårt daglige livs handlinger, og er vi i besittelse av en våken rettferdighetssans, vil vi oppdage at vi ofte gjør et eller annet, som vi aldri har tenkt å gjøre eller si noe som vi aldri hadde tenkt å si. Ja som vi sogar nødig ville ha sagt. Eller vi oppfører oss slik at vi uvilkarlig utbryter: "Men hvorfor var jeg så dum." Undertiden tillater vi oss å elske og beundre noen, vi gjør det kanskje i dager, i uker, i måneder, i år (skjønt år er en meget lang tid) inntil vi føler: Å jeg tok feil, der kommer kanskje noe som er mere tiltrekkende, og så slår vi inn på en annen vei og vet hverken hvor vi befinner oss eller hvem vi elsker. Med hensyn til vårt livs handlinger og deres virkning, opptrer vi undertiden helt impulsivt, uten å overveie hva vi gjør. Til andre tider får vi så og si et anfall av godhet, og vi fortsetter en tid med å gjøre det vi tror er godt, inntil det kommer en reaksjon hvor all denne godhet igjen er borte. Likedan er det i forretninger, i stillinger og i handel. Vi får en impuls: "Dette må jeg gjøre, jeg må gjøre det." Da føles det i øyeblikket som om vi eier all verdens styrke og mot. Undertiden er vi utholdende, undertiden varer det bare en dag eller to, så har vi glemt hva vi holdt på med, og så gjør vi noe annet. Dette viser at mennesket i sitt liv, i sine verdslige gjøremål, kan sammenlignes med et lite trestykke som løftes opp av havets bølger når bølgene hevet seg, og som kastes ned når bølgene faller. Derfor har Hinduene kalt livet i verden Bawasada, et ocean, et alltid stigende og fallende ocean. Og menneskets liv driver omkring i dette ocean, som rommer alle denne verdens aktiviteter, uten å vite hva han gjør, uten å vite hvor han går hen. Det som forekommer ham å være av betydning, er bare det øyeblikk som han kaller nuet, fortiden er en drøm, fremtiden ligger i tåke. Det eneste som er klart for ham; er nåtiden.

Menneskets trofasthet, kjærlighet og hengivenhet i det jordiske liv er ikke meget forskjellig fra fuglenes og dyrenes. Der er en tid da spurven ser til sine unger, bringer dem korn og putter kornet i deres nebb. I denne tid venter også ungene engstelig på morens komme med deres føde. Dette fortsetter inntil vingene har utviklet seg. Men når ungene først har lært trærnes grener å kjenne, og de under den kjærlige mors beskyttelse har fløyet en del omkring i skogene, så kjenner de aldri senere igjen den mor som var så kjærlig mot dem. Der gis også øyeblikk fulle av følelse, impulser fulle av kjærlighet, trofasthet og hengivenhet, men så kommer det igjen tider hvor disse følelser forsvinner, de blekner og fordufter. Og der kommer tider hvor mennesket tenker at han ønsker seg noe og at han heller ville elske noe annet. Jo mere vi tenker på menneskets liv i verden, desto bedre forstår vi at det ikke skiller seg meget

fra et barns liv. Barnet svermer en stund for sin dukke, men så snart det blir lei av dukken, gleder og morer det seg med en annen leke. Så lenge det svermer for dukken eller leken, tror det at dukken eller leken er det mest verdifulle i verden, men så kommer den tid, da det river dukken i to og ødelegger leken. Slik er det også med mennesket. Hans horisont er kanskje en litt annen, men hans måte å handle på er den samme. Alt det mennesket anser for å være av viktighet her i livet, som f.eks. det å samle rikdom, besitte gods, oppnå berømmelse og forfremmes til en stilling som han anser for ideel. Hvilket av disse mål han enn setter seg, så har det intet annet enn en berusende virkning, og derfor vil man se at han etter å ha nådd et slikt mål allikevel ikke er tilfreds. Og så vil han tenke, det var kanskje noe annet jeg ønsket, det var kanskje allikevel ikke dette. Men hva han enn ønsker, føler han det i øyeblikket som det viktigste, men etterat han har nådd det, synes han slett ikke det er så viktig, da ønsker han noe annet. I alt det han liker, og som gjør ham lykkelig, i alle hans fornøyelser: som teater, kino, golf, tennis o.s.v. ser det ut som om det moret ham å være i villrede, ikke å vite hvor han går hen. Det ser ut, som om han bare ønsker å utfylle sin tid, men at han ikke vet hverken hvor han vil gå eller hva han vil gjøre. Det vi mennesker kaller nytelse, er for det meste de øyeblikk, når vi føler oss mest beruset av livets virksomhet. Enhver ting som dekker virkeligheten for våre øyne, alt det som gir oss en slags fornemmelse av liv, alt det vi kan hengi oss til, hvorigjennom vi blir oss en aktivitet bevisst, alt dette er det vi kaller nytelse. Den menneskelige natur er slik, at alt det den blir vant til, det finner den behag i, enten det gjelder mat, drikke eller en hvilken som helst virksomhet. Er man vant til det som er bittert, finner man behag i det bittre. Er man vant til det som er surt, er det sure en nytelse. Er man vant til å spise søtt, så liker man det som er søtt. Et menneske er kanskje kommet i vane med å klage over livet, og dersom han ikke har noe å klage over, søker han å finne noe. Et annet menneske ønsker andres sympati, og når han klager til andre over at han blir dårlig behandlet, må han ofte søke for å finne en eller annen behandlingsmåte, som han kan klage over. Dette er nemlig også en slags beruselse. Så finnes der mennesker som er vant til å stjele. De liker det, det er blitt en vane for dem, og selv om der finnes en annen utvei, så liker de den ikke, de vil ikke benytte den. På denne måte blir menneskene vant til visse ting i livet, som så blir en beruselse, en nytelse for dem. Der er også mange, for hvem det er blitt en vane å engste seg over alt mulig. Den aller minste lille ting plager og engster dem. De kan kjæle for den minste lille ting som rammer dem, den blir som en plante, som de vanner og nærer. Og hvor mange er det ikke som direkte eller indirekte, bevisst eller ubevisst, blir vant til sykdom, og allikevel er sykdom mer en beruselse enn en virkelighet, og så lenge mennesket holder tanken på sin sykdom fast, så lenge holder han den så og si vedlike, og sykdommen setter seg fast i hans legeme, og ingen doktor formår og fjerne den. Såvel sorgen som sykdommen er en beruselse.